

Historická společnost
HEREDITAS z. s.

Dukelská 264/5, 737 01 Český Těšín

Spolek pro aktualizaci dědictví slezského protestantismu

Výroční zpráva 2019

Úvod

Vážení členové, přátelé, příznivci ale i široká občanská veřejnosti, tento rok se nese a připomíná s číslovkou 30. V celé naší republice probíhají oslavy 30 let svobody a demokracie. Masmedia nám představují skoro každý den, jak probíhaly historické události v roce 1989. Jsou oceňováni lidé za své významné činy a hrdinství. Ale i my křesťané chceme být „Vděční za Svobodu“. Slezská diakonie a Křesťanské společenství si budou připomínat svou obnovu a 30 let požehnané a plodné práce na poli misie a diakonie na našem Těšínském Slezsku. Rád připomenu ještě jednu 30. V Bibli, konkrétně v evangeliu sv. Lukáše 3. kapitole a 23. verši je zapsáno toto: *Když Ježíš začínal působit, bylo mu 30 let* (už ne dítě ani rozverný mládenec, ale muž činu). Mohli bychom říci, bezvýznamná informace ve srovnání s jinými verši z téhož evangelia: *Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lidi. V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel, který je Kristus Pán* (Lk 2, 10–11) anebo *Prvního dne v týdnu, pak časně ráno přišly ke hrobu Marie z Magdaly, Jana a Marie matka Jakubova a nesly vonné oleje, které si připravily* (Lk 24, 1). Vidím zde, s jakým záměrem a přesností je Bible napsána, každý detail má své místo a čas, když je to důležité.

Žijeme v době, jako nikdy předtím, se stupňující se intenzitou informací. Bez potíží můžeme být informováni o všem, co se ve světě děje. A stejně jak jsou v obchodním domě vedle sebe věci pro nás nezbytně nutné i ty, o které nemáme zájem, tak i my jsme zavaleni informacemi užitečnými, ale i zbytečnými a dokonce závadnými. Potíž je v tom, jak správně roztřídit a uložit pro náš život nebo další použití. Proto je nutné a důležité být důsledný, pečlivý a mít spolehlivé zdroje.

My v Hereditasu můžeme slavit ne 30, ale s Boží pomocí, 3 roky své činnosti. Po období příprav a přeregistrace jsme začali naplňovat úkoly, které jsme si dle Statutu zadali. Nejsme profesionální historici, i když s takovými spolupracujeme, ale chceme bádát, zdokumentovat a hlavně prakticky ukázat na události v církevní historii – a to hlavně v evangelických či evangelikalních církvích na Těšínském Slezsku. Máme plnou podporu Diakonického vzdělávacího centra Vladislava Santariuse (dále jen DVC), v němž bylo zřízeno muzeum, knihovna a archiv. Tímto děkujeme představitelům Slezské diakonie, že můžeme plně tyto prostory využívat.

Mnohokrát si pokládám otázku: Jak naložíme s dědictvím a odkazem našich předků. Co půjde s námi na věčnost a co přenecháme dalším generacím? Usilujme o to, aby pokolení po nás bylo seznamováno s Božími skutky i u nás na Těšínském Slezsku, až do doby druhého příchodu Pána Ježíše Krista. Chceme si stále připomínat slova k Židům 13, 7–8: *Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život. Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky.*

Historie

Uplynulo více jak 100 let od nové epochy křesťanských sociálních služeb na Těšínském Slezsku. Ještě za doby Rakousko–Uherska v roce 1917, a tedy v době 1. světové války, bylo rozhodnuto o výstavbě domova pro sirotky a seniory Betezda v Komorní Lhotce. Za první republiky přibyly další domy Betanie a Sarepta. Slezská evangelická církev a. v. je jako zřizovatel spravovala až do roku 1960, kdy je zkonfiskoval československý stát a jeho socialistické zřízení. Posledním ředitelem těchto křesťanských sociálních domovů byl tamní pastor Vladislav Santarius. Po politických změnách v roce 1989 byly některé budovy předány k poskytování sociálních služeb právě vzniklému občanskému sdružení – Slezské diakonii, které vzniklo 27. 11. 1990. V té době organizace čítala 352 členů. Boží požehnání, dynamický rozvoj, nadšení pro pomoc potřebným a rovněž píle zaměstnanců a dobrovolníků způsobily, že se toto občanské sdružení rozdělilo na profesionální křesťanskou organizaci Slezskou diakonii a dobrovolné Sdružení přátel Slezské diakonie (dále jen SPSD). SPSD fungovalo od 16. 8. 1996 a po více než 20 letech své působnosti její členové vyhodnotili, že svou činností již naplnili všechny body STANOV a tím splnilo svůj účel a cíl. Prosili jsme našeho Pána o moudrost ve věci dalšího směřování a cíle. Ve Skutcích sv. apoštolů 15,28 je zapsáno: *Rozhodl totiž Duch svatý i my.* I my s Boží pomoci, jsme se rozhodli zaměřit na aktivity spojené s dědictvím slezského protestantismu a na Konferenci, dne 14. 3. 2017 jsme si odhlasovali nově zpracované STANOVY a zvolili Radu spolku do nově vznikající Historické společnosti HEREDITAS z. s.

Poslání a cíle

Úkolem a cílem Historické společnosti HEREDITAS z. s. je studovat dějiny protestantismu ve Slezsku, hlavně na území České republiky. Poznatky a stanoviska vhodnou formou prezentovat nebo publikovat. Zaměření je ekumenické a nepodléhá přímo žádné církvi ani náboženské společnosti. Úzce spolupracuje zejména se Slezskou diakonií a jejím DVC, Slezskou církví evangelickou a. v., Křesťanským společenstvím z. s. a dalšími společnostmi a organizacemi podobného zaměření v České republice i v zahraničí.

Dále chceme spolupracovat s Muzeem Jiřího Třanovského v Třanovicích, Těšínským muzeem v Českém Těšíně, Evangelickým sborem v Cieszynie a jeho muzeem, Diakonátem Eben–Ezer v Dziegielowie, Zemským archivem v Opavě, evangelikalními sbory hlavně na Těšínském Slezsku a rovněž se spolkem VERITAS z. s., jenž se zaměřuje na

dějiny české reformace, či se sdružením „Polskie Towarzystwo Ewangelickie“ z Polska. Chceme pořádát konference, výstavy, přednášky, exkurze, zájezdy se zaměřením na dějiny reformace, protestantismu, pietismu, probuzeneckých a misijních hnutí a křesťanské sociální služby. Dále se chceme podílet na rozšiřování archívních i knihovnických fondů a muzejních sbírek. Ve své činnosti se zaměřujeme i na jiné již existující památky, pomníky, významná místa a objekty spojené se slezským protestantismem. Začali jsme novou službu, průvodcovství s komentovanými prohlídkami po místech spojených s církevní historií.

Organizační struktura

Nejvyšším orgánem společenství je Konference členů. Schází se k řádnému zasedání alespoň jednou za rok. Rozhoduje o zásadních organizačních i provozních záležitostech např. změnách stanov, volbách, finančních prostředcích.

Rada je volena Konferencí členů a je tvořena třemi členy, kteří jsou rovněž statutárními zástupci společnosti a zastupují ji navenek.

Výbor společenství je výkonným orgánem. Tvoří jej zástupci jednotlivých sekcí např. diakonie, církev, vnitřní misie a probuzenecká hnutí, školství, děti a rodina, publikační a vydavatelská činnost, záznamová technika a digitalizace, hudba a zpěv, sběratelské aktivity, výstavy nebo průvodcovství.

Kontrolní a revizní komise má tři zvolené členy, vykonává dohled nad hospodařením. Vypracovává revizní zprávu, kterou předkládá členské konferenci.

Lumír Svoboda

předseda

Česlav Santarius

místopředseda

Karla Glosová

člen rady

Adam Ciešlar

*náhradník
člena rady*

Činnost v roce 2019

- V Komorní Lhotce se odpoledne schází na Novoroční biblické hodině, skupina věrných s prosbou o požehnání a vedení v nastávajícím roce. Lumír Svoboda byl požádán o sestavení a promítnutí foto prezentace na téma: *100 let změn v evangelickém sboru Komorní Lhotka*.
- Adam Cieslar prezentoval činnost Hereditasu článkem v lednovém čísle časopisu SCEAV *Přítel/Przyjaciel*.
- 19. února v sídle Slezské diakonie, Diakonickém Vzdělávacím Centru Vladislava Santariuse (dále jen DVC) a rovněž v sídle naší společnosti, se schází Výbor spolku Hereditas a projednává hlavní bod programu, písemný návrh memoranda o vzájemné spolupráci Hereditas z.s. a společnosti Veritas z.s. Všechny ostatní body jednání viz Zápis 1/2019.
- Dne 23. února proběhlo řádné setkání Výboru společnosti. Hlavními body jednání byla příprava webových stránek – www.hereditas-zs.cz a navázání kontaktu s podobným spolkem jako je Hereditas v Polsku - z Polskim Towarzystwem Ewangelickim (dále jen PTE). Jejich předseda Józef Król nás kontaktoval. O naší nové službě „průvodcovství“ po významných místech našeho regionu a Muzeu protestantismu v Českém Těšíně se už všeobecně ví. Výborem Hereditasu byli jmenováni průvodci pro jednotlivá místa a to pro Muzeum protestantismu: Česlav Santarius, Lumír Svoboda, Adam Cieslar a Marta Czyżová. Pro pamětní místa v Komorní Lhotce, Lumír Svoboda, pro lesní kostel v Nýdku Adam Cieslar. Pro lesní kostel Kostelky v Lomné Karel Rusz. Jsou to doporučené kontaktní osoby. Vše projednané je zapsáno v Zápisu 2/2019.
- 15. března Česlav Santarius provedl s komentovanou prohlídkou *Muzeem protestantismu* v Českém Těšíně skupinu *Tvořivý klub žen* ze SCEAV Český Těšín.
- 18. května odjíždí do Prahy na Valnou hromadu spolku VERITAS Lumír Svoboda a Česlav Santarius. Tato organizace zkoumá, následně provádí přednáškovou činnost a vydává periodika o historii české reformace. Během programu zde statutární zástupci obou spolků podepsali na dobu tří let *Memorandum*, dokument o vzájemné spolupráci.
- 16. června Adam Cieslar provedl komentovanou prohlídku v Muzeu protestantismu pro účastníky bohoslužby v rámci Svátku tří bratří v Těšíně.

- V rámci přípravy na setkání představitelů Výboru Hereditas a Towarzystwa Ewangelickiego w Polsku, navštívuje 16. 6. 2019 předseda Lumír Svoboda Evangelický sbor v Jaworzu. Zde spolu s Janem Kliberem, bývalým předsedou PTE Jaworze, domlouvají varianty spolupráce.
- 25. června se schází Výbor společnosti na svém řádném setkání. Hlavním tématem byla spolupráce Hereditas s komisí pro výročí SCEAV v letech 2019–2023. Společným úkolem Slezské diakonie, církve a spolku Hereditas byla příprava výstavních banerů s tematikou o významných osobnostech (např. o pastoru Vladislavu Santariusovi) do podzimu. Dalším bodem jednání bylo zřízení spolkové spisovny (různé zápisy a písemnosti) a archívu pro uložení historických materiálů. Vše zaznamenáno v Zázpisu 3/2019.
- Od 23. července začínají architektonické návrhy a přípravné práce na banerech pro výstavu o významných osobnostech. Jejich realizaci se ujmají hlavně Karel Cieslar a Česlav Santarius.
- O historické události a objekty na hoře Godula v Komorní Lhotce je zájem u všech generací. Dne 31. srpna se uskutečnila přednáška pro skupinu z Hnojníka, Smilovic a Řeky. Průvodcem byl Lumír Svoboda.
- Muzeum Protestantismu v Českém Těšíně budově DVC, navštěvují nejen žáci základních škol a mládež. Dne 5. září se uskutečnila návštěva seniorů z jejich pobytu ve středisku „Lipa“ v Oldřichovicích. Komentovanou prohlídku provedl Česlav Santarius.
- 10. září se konal Výbor Hereditasu. Jednalo se o významných výročích v roce 2020 s následující tematikou: ROK VYZNÁNÍ A SLUŽBY s důrazem na vyznávání, identitu, konfesi, diakonii, službu a svědectví. Příprava výstavy *TVÁŘE* v DVC. Vše další v Zázpisu č. 4/2019. Žofie Buryjanová dovezla dar sboru SCEAV v Ostravě (pastor V. Szlaue) do muzea DVC: historické zpodobnění náčiní.
- Do evangelického sboru v Polském městě Jaworze dne 22. září odjeli Lumír Svoboda a Gustav Hlawiczka. Jednali s vedením sboru o přípravě tematického výletu po reformačních a tolerančních sborech s jejich pamětihodnostmi. Byl připraven celodenní program s datem 19. října pro členy Výboru a rodinné příslušníky.
- 4.–6. října byl pozván z ústředí PTE v Polsku zástupce Hereditasu na mezinárodní konferenci v městě Poznaň u příležitosti oslav 100. výročí založení PTE. Byli delegováni Adam Cieslar s manželkou. Navázali zde nové kontakty s Polským Towarzystwem Ewangelickým.
- Je vidět, že mnohým skupinám, hlavně starším, se Muzeum protestantismu v DVC líbí a rádi se sem vrací.

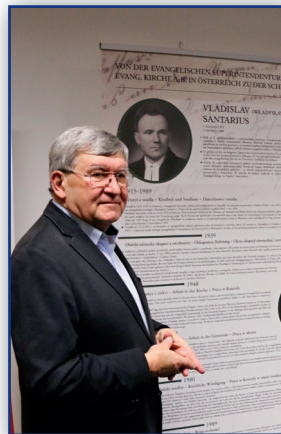
10. října proběhla komentovaná prohlídka Česlavem Santariusem pro skupinu *Tvořivý klub žen z Českého Těšína*.
- Evangelický sbor v Polském Jaworzu nás dne 19. října přijal jako hosty. Oba sborové pastory spolu s vedením PTE nám připravili přátelské setkání s tematickým programem. Náš průvodce Jan Klíber nás provedl nejen historickými památkami, ale i současností sboru a města.
  - Setkání Výboru Hereditas proběhlo dne 22. října v Českém Těšíně v DVC. Projednali jsme tematický výlet do Polského Jaworza a účast na oslavách 100. výročí PTE, kde byly připraveny nové vazby na budoucí spolupráci s PTE. Bylo vyjádřeno přání pokračovat v tematických výletech. Dalším bodem jednání byla příprava členské konference. Jednotlivé body jednání v Zápisu 5/2019.
  - Dne 6. listopadu, proběhl jako každoročně v rámci výroční členské konference seminář. Vyslechli jsme proslov biskupa SCEAV Tomáše Tyrlika na téma *Vděčnost za svobodu* a následně přednášku biskupa Reinharta Guiba, hosta z Evangelické církve a.v. v Rumunsku, na téma *Aspekty dějin Evangelické církve a.v. v Rumunsku* se zvláštním důrazem na dobu komunismu a jeho pádu. Překladatelem byl pastor Marek Řičan. Na období komunistické totality u nás vzpomněl Adam Ciešlar. Po přednáškách proběhlo ukončení výstavy *TVÁŘE* v knihovně DVC.
  - Následně probíhaly volby do rady spolku. Konferenci byli zvoleni na tříleté období Ing. Adam Ciešlar, Mgr. Vlastimil Ciesar, Lumír Svoboda a náhradníkem Ing. Gustav Hlawiczka.

Plán na rok 2020

- Zrealizovat odbornou konferenci na téma – ROK 2020 – Rok vyznání a služby.
- Oslovit další dobrovolníky k službě průvodcovství: v muzeu DVC, lesních kostelích, tolerančních sborech a nám známých pamětních místech.
- Putování po Lesních kostelích.
- Vytisknout informační leták: *Protestantská stezka*, ve kterém by byly srozumitelné popisy s mapkou významných míst spojených s protestantismem např. škola a Ježíšův kostel v Cieszynie, muzeum Třanovského v Třanovicích, lesní kostely na Goduli, Rovnici, Zakamenu a další křesťanské pamětihodnosti.
- Uskutečnit tematický výlet nebo zájezd po vybraných protestantských památkách, např. v Polsku město Bielsko – Biala nebo Německu město Augsburg.
- Navázat partnerství s podobnými společnostmi typu Hereditas.

Průvodcovství

Zájezd do tolerančního sboru v polském Jaworzu

Mezinárodní konference - Vděčnost za svobodu

Výbor spolku

Závěr

Chceme vyjádřit vděčnost a poděkování našemu Pánu Ježíši za to, že můžeme být v jeho službě, máme možnost šířit do podvědomí širokého okolí jeho Evangelium o záchraně každého člověka. Z jeho milosti jsme se rozhodli zkoumat a poznávat, jak žili naši předkové, ale rovněž předávat svědectví a zkušenosti mladé generaci.

Ať nám všem Bůh žehná.

Zapsal: Lumír Svoboda, *předseda spolku Hereditas*